

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **I. J.**, zast. JUDr. Petrem Kučerou, advokátem, se sídlem Velké náměstí 19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 6. 2013, č. j. 32 Az 26/2012 - 63,

takto:

I. Výroky I. a II. rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 6. 2013, č. j. 32 Az 26/2012 - 63, **se zrušují.**

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2012, č. j. OAM-88/LE-LE05-K03-2011, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2012, č. j. OAM-88/LE-LE05-K03-2011.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Petru Kučerovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 10. 2012, č. j. OAM-88/LE-LE05-K03-2011, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 13. 6. 2013, č. j. 32 Az 26/2012 - 63, zamítl žalobu proti uvedenému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že nebylo prokázáno, že by žalobce mohl mít důvodné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. K obavě žalobce ze zabití kvůli svému náboženství, jímž je příslušnost k ahmadijskému směru islámu, soud poukázal na to, že žalobce je ahmadijcem od narození a do roku 2011 žádné potíže ve vlasti neměl, a to ani z důvodu svého náboženského vyznání. Soud ve shodě se žalovaným připustil, že jednání vůči členům náboženské skupiny ahmadijců lze v některých případech považovat za pronásledování a že tato náboženská skupina může čelit v zemi původu různým formám diskriminace. Žalobce však kvůli své víře zažil pouze jediný izolovaný útok v lednu 2011, kdy byl v zaměstnání na popud místního duchovního napaden několika soukromými osobami. Žalobce při útoku utrpěl zranění nohy, které si vyžádalo dva měsíce léčení. Soud zdůraznil, že po dobu léčení neměl žalobce žádné další potíže, osobně a bez komplikací si vyřídil cestovní doklad a vízum mu zajistil příbuzný; problém neměl ani při legálním opuštění vlasti. Žalobce podle soudu neunesl povinnost tvrzení ohledně prokázání odůvodněné obavy z pronásledování z důvodu náboženského vyznání, neboť samotná situace ahmadijců v Pákistánu bez prokázaného pronásledování či důvodné obavy z pronásledování žalobce jako konkrétního individua nepostačí k udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Soud dále uvedl, že se žalovaný případem žalobce podrobně zabýval a neshledal důvodnou ani námitku vady řízení spočívající v nepřeložení žalobcem předložených listin z anglického do českého jazyka. Soud se ztotožnil i s výroky rozhodnutí žalovaného o neudělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu, neboť požadování žalobcova vycestování není neúnosné ani jinak nežádoucí a žalobce se může situaci, která v něm vzbuzuje obavy, vyhnout vnitřním přesídlením do klidnější oblasti státu. Ze všech uvedených důvodů soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) namítl, že žalovaný i soud rozhodli na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Svou výpověď označil za věrohodnou, neboť jeho tvrzení se neukázala být zásadním způsobem nepravdivá, přičemž případnou nevěrohodnost jeho výpovědi měl v souladu s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, sp. zn. 6 Azs 235/2004, vyvrátit žalovaný. Rozhodnutí krajského soudu je podle stěžovatele zatíženo vadou spočívající v chybně provedeném dokazování. Stěžovatel dále namítl, že soud nesprávně posoudil otázku jeho odůvodněného strachu z pronásledování v zemi původu, ačkoliv i žalovaný připustil, že situace ahmadijců v Pákistánu není dobrá a jednání většinové populace vůči nim je možné považovat za pronásledování. Poukázal přitom na to, že byl pronásledován a fyzicky napaden soukromými osobami a byl na něj činěn psychický nátlak pro jeho náboženské vyznání. Vzhledem k současné situaci v Pákistánu a s ohledem na náboženskou příslušnost stěžovatele a na zprávy o stavu lidských práv této náboženské skupiny v Pákistánu hrozí stěžovateli v případě návratu do země původu vážná újma. Stěžovatel soudu vytkl rovněž nesprávné posouzení otázky možnosti řešení jeho situace vnitřním přesídlením, neboť k diskriminaci ahmadijců dochází na celém území Pákistánu; tyto celospolečenské názory jsou navíc zakotvené v základních ustanoveních právního řádu země původu stěžovatele. Stěžovatel dále namítl, že řízení před žalovaným bylo zatíženo vadou, neboť žalovaný neprovedl důkazy doložené stěžovatelem na podporu jeho tvrzení, které byly předloženy v anglickém jazyce. Rovněž krajský soud pak odmítl pořídit překlad stěžovatelem předložených dokumentů z anglického jazyka. Soud navíc provedl důkaz dopisem

manželky stěžovatele, s nímž se však v odůvodnění svého rozsudku nijak nevypořádal. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 6. 2013, č. j. 32 Az 26/2013 - 63, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na správní spis a ztotožnil se s rozsudkem krajského soudu. Navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, případně zamítnutí pro nedůvodnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným pod č. 933/2006 Sb. NSS. Podle tohoto judikátu *„přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je - kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce - pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.“* V citovaném rozhodnutí soud dospěl m. j. k závěru, že*: „Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:*

a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.

b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.“

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná, a to z důvodu, že se krajský soud a žalovaný při posouzení dané věci dopustili zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

Nejvyšší správní soud proto přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti.

Ze správního spisu, který soudu předložil žalovaný, vyplynuly následující podstatné skutečnosti:

Dne 21. 4. 2011 požádal stěžovatel o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V průběhu řízení byly provedeny celkem čtyři pohovory k této žádosti, a to ve dnech

19. 5. 2011, 9. 3. 2012, 5. 10. 2012 a 9. 10. 2012. Ve dnech 24. 5. 2011 a 18. 10. 2012 stěžovatel založil do správního spisu písemné materiály v anglickém jazyce a v jazyce urdu.

Před vydáním rozhodnutí si žalovaný opatřil správy o situaci v zemi původu stěžovatele. Podle zprávy Úřadu pro zahraniční styky a informace České republiky ze dne 9. 9. 2005 jsou ahmadijci reformním islámským hnutím založeným v roce 1889, jehož zakladatel Mírza Ghulám Ahmad se prohlásil za nového proroka islámu. Tím si proti sobě postavil zejména sunnitské ortodoxní kruhy, jež považují Ahmadovy výroky za urážku a znevážení Mohameda. Hnutí ahmadijců odmítá jakékoliv násilí při šíření svých myšlenek. V roce 1984 byl v Pákistánu přijat zákon, považující již pouhé vystupování ahmadijců jako muslimů za trestný čin. Důsledkem tohoto zákona je perzekuce ahmadijců přímo ze strany státních orgánů. Z Výroční zprávy Human Rights Watch z ledna 2011 vyplynulo, že v roce 2010 byli po celém Pákistánu hlavním cílem soudních stíhání ahmadijci, rovněž si je volily za cíle svých útoků teroristické skupiny. Dne 28. 5. 2010 přišlo o život 94 osob a více než 100 osob bylo zraněno při útoku na dvě ahmadijské mešity v Láuharu. Útoky proti ahmadijcům navíc schvaluje i hnutí Taliban. Ze zprávy Ministerstva vnitra Velké Británie ze dne 17. 1. 2011 vyplývá, že počet ahmadijců v Pákistánu představuje 0,22 % obyvatel, tedy přibližně 291.000 osob, podle jiných průzkumů by jejich počet mohl činit až 600.000 osob, určit přesný počet je obtížné, neboť ahmadijci se obávají hlásit ke své víře. Podle zprávy Komise Spojených států amerických pro svobodu vyznání ve světě pro rok 2010 by v Pákistánu měly žít tři až čtyři miliony ahmadijců; celkový počet obyvatel Pákistánu je přitom přibližně 132.000.000 osob. Ahmadijské obyvatelstvo se soustředí v okolí města Rabwah, kde žije více než 95 % osob tohoto vyznání. Zpráva dále detailně popisuje právní restrikce a diskriminaci ahmadijců, označuje je za nejzranitelnější pákistánskou komunitu. V zemi dochází k útokům na ahmadijské mešity, k nábožensky motivovaným vraždám ahmadijců a k obviňování ahmadijců z porušování zákonů o rouhání. Zpráva připustila, že nejbezpečnějším místem v Pákistánu je pro ahmadijce Rabwah, avšak i zde dochází k případům násilí, zejména ze strany hnutí Khatme Nabuwwat.

Dne 26. 10. 2012, bylo vydáno žalobou napadené rozhodnutí žalovaného č. j. OAM 88/LE-LE05-K03-2011.

Kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se žalovaný v řízení o udělení mezinárodní ochrany dopustil několika pochybení, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí. Krajský soud poté nepostupoval správně, pokud žalobu zamítl, neboť pochybení žalovaného byla natolik závažná, že odůvodňovala zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.

K závěru žalovaného i soudu o nevěrohodnosti výpovědi stěžovatele a o tom, že jeho výpověď vykazovala natolik závažné nedostatky, že mohla být označena za nevěrohodnou, uvádí Nejvyšší správní soud následující. K otázce hodnocení věrohodnosti výpovědi žadatele v řízení o udělení mezinárodní ochrany Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaném pod č. 1749/2009 Sb. NSS, dospěl k závěru: *„Řízení o mezinárodní ochraně je řízením specifickým tím, že je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze (viz rozsudky*

Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007 - 64; ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89; a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, vše dostupné na www.nssoud.cz), že jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu), a tím, že nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifikům řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i standard a rozložení důkazního břemene, jež jsou vychýleny ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. (...) Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel, ani žalovaný schopen doložit, či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.“

Ohledně věrohodnosti tvrzení žadatele o azyl Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, zveřejněný na www.nssoud.cz, v němž uvedl, že *„(...) není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“*. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008 - 83, www.nssoud.cz). V rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, www.nssoud.cz, pak Nejvyšší správní soud dodal: *„Zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. Je však na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou mírou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu.“*

V souzené věci žalovaný stěžovatele vyzval, aby vylíčil důvody, pro které žádá v České republice o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel obsáhle popsal obavu z pronásledování z důvodu svého náboženského vyznání - příslušnosti k ahmadijskému směru islámu. Stěžovatel za pronásledování označil útok na svou osobu ze strany soukromých osob v zaměstnání, během kterého utrpěl zranění nohy, což si vyžádalo přibližně dvouměsíční léčení. Za důvod nevěrohodnosti správní orgán považoval stěžovatelovu změnu výpovědi ohledně výhružných návštěv duchovních v jeho příbytku. Původně stěžovatel tvrdil, že byl duchovní u něj doma ještě před incidentem, následně stěžovatel uvedl, že se duchovní dozvěděl o jeho náboženství, až když stěžovatel pracoval na stavbě, tedy bezprostředně před incidentem. Poté, co správní orgán poukázal na to, že si stěžovatelova tvrzení odporují, se stěžovatel opravil a tvrdil, že u něj duchovní před incidentem nikdy předtím nebyl a že asi došlo k omylu. Nejvyšší správní soud ve shodě se stěžovatelem poukazuje na to, že nesrovnalosti v této části výpovědi nejsou natolik zásadní a tvoří toliko „nepodstatné a ojedinělé rysy“ azylového příběhu, a proto na

jejich základě nebylo možné označit výpověď stěžovatele za nevěrohodnou. Naopak výpovědi stěžovatele během jednotlivých pohovorů vyznívají v celkovém souhrnu konzistentně, není pochyb o tom, že stěžovatel byl aktivním vyznavačem ahmadijské víry, že žil v městě Rabwah a že byl poblíž tohoto města fyzicky napaden, zbit, a bylo mu způsobeno poranění nohy, jež léčil dva měsíce. Rovněž nebyla zpochybněna skutečnost, že stěžovateli bylo pro jeho náboženské vyznání vyhrožováno smrtí. Jisté drobné nesrovnalosti mohly být založeny jednak nepřesností v překladu, ne zcela adekvátním kladením otázek, a podle názoru Nejvyššího správního soudu mohly být tyto nepřesnosti odstraněny dalšími vhodně a srozumitelně formulovanými dotazy.

K námitce stěžovatele, že žalovaný nesprávně posoudil otázku odůvodněného strachu z pronásledování, Nejvyšší správní soud poukazuje na své rozhodnutí ze dne 29. 10. 2003, č. j. 4 Azs 4/2003 - 68, kde konstatoval, že *pojem „odůvodněný strach z pronásledování“ [§ 12 písm. b) zákona o azylu] je neurčitý právní pojem, jehož definici neobsahuje žádný právní předpis. Soud v tomto případě přezkoumává, zda ve vztahu k danému pojmu byla uplatněna zásada materiální pravdy ukládající správnímu orgánu povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci a zda na základě takto zjištěného stavu věci správní orgán dle logických pravidel kvalifikovaně rozhodl.* Nejvyšší správní soud konstatuje, že si žalovaný o situaci v Pákistánu opatřil informace z dostatečného množství nezávislých a důvěryhodných zdrojů. Proti těmto informačním zdrojům ničeho nenamítal v průběhu správního řízení ani stěžovatel. K požadavkům na kvalitu informací o zemi původu se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1825/2009. Podle tohoto rozsudku *„[i]nformace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* Těmto kritériím podklady, které žalovaný shromáždil, odpovídají. Na situaci ahmadijců se správní orgán dotazoval i stěžovatele osobně. Informace, které stěžovatel žalovanému poskytl, byly přitom konzistentní s těmi, které si žalovaný opatřil z úřední činnosti. K osobě stěžovatele, jakožto příslušníka náboženské skupiny ahmadijců žalovaný zjistil, že stěžovatel se jako ahmadijec narodil, přičemž až do incidentu z ledna roku 2011 kvůli tomu osobně neměl žádné potíže. Během incidentu v lednu roku 2011 byl napaden soukromými osobami a bylo mu způsobeno zranění. Dále mu bylo vyhrožováno muslimskými duchovními i dalšími osobami, což způsobilo jeho obavy o život. Podle názoru Nejvyššího správního soudu si žalovaný opatřil dostatečné množství relevantních podkladů, které však nesprávně vyhodnotil ve vztahu k výpovědi stěžovatele.

Navíc Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje, že navzdory tomu, že se stěžovatel dovolával ochrany před nestátními průvodci pronásledování, nebylo možné očekávat, že by mu v zemi původu byla ochrana poskytnuta. Podle čl. 6 směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“) *„mezi původce pronásledování nebo vážné újmy patří a) stát; b) strany nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu; c) nestátní původci, lze-li prokázat, že původci uvedení v písmenech a) a b), včetně mezinárodních organizací, nejsou schopni nebo ochotni poskytnout ochranu*

před pronásledováním nebo vážnou újmou, které jsou uvedeny v článku 7“. Podle čl. 7 odst. 1 kvalifikační směrnice „*ochranu mohou poskytovat a) stát nebo b) strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, které ovládají stát nebo podstatnou část území státu*“. Podle čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice se „*má ... zpravidla za to, že ochrana je poskytována, jestliže subjekty uvedené v odstavci 1* [čl. 7 této směrnice] *učiní přiměřené kroky k zabránění pronásledování nebo způsobení vážné újmy, mimo jiné zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo způsobení vážné újmy, a žadatel má k této ochraně přístup*“. V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud např. na svůj rozsudek ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Azs 22/2011 - 108, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož „*[p]ro účely posouzení schopnosti a ochoty poskytnout ochranu vůči újmě, která žadateli hrozí ze strany nestátních původců, je třeba zkoumat ochranu ze strany státu, strany nebo organizace, která kontroluje stát nebo podstatnou část jeho území. Účinnou ochranu nemohou poskytovat nevládní organizace nekontrolující stát či podstatnou část jeho území*“. Problematikou pronásledování občana Pákistánu z důvodu náboženského vyznání se zabýval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, publikovaném pod č. 1809/2009 Sb. NSS, v němž se podrobně zabýval selháním vnitrostátní ochrany u žadatele v podobné osobní situaci, jako je situace stěžovatele, a dospěl k závěru, že „*(...) [z]hlediska uvedených požadavků působí poněkud absurdně stanovisko správního orgánu, podle nějž se stěžovatel nedomáhal ochrany svých práv u státních orgánů, jestliže nevyužil zákonné možnosti stěžovat si na postup policie v jeho věci. Navíc v kontextu stěžovatelem tvrzené situace v Pákistánu, v němž údajně představitelé veřejné moci nejsou ani ochotni poskytovat ochranu osobám pronásledovaným z náboženských důvodů, ba dokonce se na jejich pronásledování často sami podílejí*“. V souzené věci sice stěžovatel nevyhledal pomoc u státních orgánů v zemi původu, avšak v daném kontextu to po něm podle názoru Nejvyššího správního soudu ani nebylo možné požadovat.

K námitce, že krajský soud nesprávně posoudil otázku možnosti řešení situace stěžovatele vnitřním přesídlením v rámci země původu, Nejvyšší správní soud poukazuje na znění § 2 odst. 10 zákona o azylu, podle něhož „*[z]a pronásledování nebo vážnou újmu se nepovažuje, vztahuje-li se obava cizince z pronásledování nebo vážné újmy pouze na část území státu, jehož státní občanství má, nebo je-li osobou bez státního občanství, státu jeho posledního trvalého bydliště a může-li cizinec bezpečně a oprávněně odcestovat do jiné části státu, do ní vstoupit a v ní se usadit, a pokud s přihlédnutím k situaci v této části státu a k jeho osobní situaci v této části státu a) nemá opodstatněný strach z pronásledování ani nejsou dány důvodné obavy, že by mu zde hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, nebo b) má přístup k účinné ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmou*“. Nejvyšší správní soud si je vědom své konstantní judikatury, např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2012, č. j. 7 Azs 3/2012 - 44, příp. rozhodnutí ze dne 1. 3. 2012, č. j. 2 Azs 29/2011 - 70, obě dostupná na www.nssoud.cz, stavějící na zásadě subsidiarity mezinárodní ochrany a požadující primárně řešit lokální problémy vnitrostátním přesídlením. V případě stěžovatele nicméně nebylo možné dospět k závěru, že na jeho případ lze aplikovat citované ustanovení § 2 odst. 10 zákona o azylu, neboť již na základě informací o zemi původu stěžovatele shromážděných žalovaným mělo být zřejmé, že území Pákistánu není vnitřně členěno tak, že by bylo možné označit nějakou jeho část za území, kde by mohl být pobyt stěžovatele bezpečnější. Navíc je zapotřebí zdůraznit, že k násilnému jednání, jež způsobilo odchod stěžovatele ze země původu, došlo v blízkosti města Rabwah, tedy v místě, kde je podle shromážděných informací o Pákistánu koncentrován největší počet

ahmadijců v celém Pákistánu a mělo by tedy být relativně nejbezpečnější. Těžko si pak lze představit, že by bylo možné stěžovateli doporučit přesídlení do jiné části země, kde bude jeho náboženské vyznání zcela minoritní. Očekávat, že v takovém místě by bylo lépe zajištěno bezpečí stěžovatele, když k jeho napadení zakládajícímu opuštění země původu došlo v místě, které by z hlediska zastoupení jeho náboženského vyznání mělo být nejbezpečnější, je rovněž nereálné.

Ohledně nesprávného posouzení možnosti vnitřního přesídlení žalovaným je rovněž třeba poukázat na to, že okolnostmi, které je nezbytné zohlednit při zvažování této možnosti, se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, publikovaném pod č. 1551/2008 Sb. NSS, podle něhož *„[p]ři posuzování možnosti vnitřní ochrany je nezbytné zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení“*. Uvedenými kritérii se však žalovaný ani soud nezabývaly, přičemž, jak již bylo výše uvedeno, lze na základě informací o zemi původu stěžovatele i na základě stěžovatelovy výpovědi minimálně zpochybnit skutečnost, že by bylo možné v rámci území Pákistánu pro stěžovatele bezpečnou část země nalézt. Podle názoru Nejvyššího správního soudu nemohla být tedy možnost vnitřního přesídlení stěžovatele v dané věci rozumnou, bezpečnou a přijatelnou alternativou řešení jeho situace, a to ve vztahu k oběma formám mezinárodní ochrany, tedy azylu i doplňkové ochrany.

Nejvyšší správní soud shledal dále důvodnou námitku stěžovatele, podle níž bylo správní řízení zatíženo vadou, neboť žalovaný neprovedl stěžovatelem v anglickém jazyce předložené podklady na podporu jeho tvrzení. Stěžovatel v průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany založil do správního spisu množství kopií dokumentů, zejména výstřižků novinových článků z anglicky psaných periodik, ale i novinových článků v jazyce urdu. Žalovaný se však těmito dokumenty nezabýval a pro účely správního řízení nepořizoval ani jejich překlad. Tento postup žalovaný odůvodnil jednak poukazem na hospodárnost řízení, neboť podle něj nemohly z uvedených dokumentů vyplynout žádné pro stěžovatele relevantní okolnosti, dále pak proto, že materiály nebyly předloženy v jazyce, které si stěžovatel zvolil pro správní řízení. S tímto výkladem se však nelze ztotožnit, jednak proto, že část předložených dokumentů byla v jazyce urdu, který si stěžovatel zvolil jako jazyk řízení, a dále proto, že podle názoru Nejvyššího správního soudu není výklad ustanovení § 22 odst. 1 zákona o azylu, jak je provedl žalovaný, udržitelný. Podle tohoto ustanovení *„[ú]častník řízení má právo jednat v řízení v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Za tím účelem ministerstvo účastníkovi poskytne bezplatně tlumočníka na úkony v řízení a s řízením související“*. V souzené věci si stěžovatel prohlášením o jazyce ze dne 21. 4. 2011 zvolil jazyk urdu a vlastnoručně podepsal závazek, že do spisového materiálu bude dokládat pouze materiály v jazyce urdu či v českém jazyce. Již tento dovětek v prohlášení o jazyce podle názoru Nejvyššího správního soudu nemá oporu v zákoně o azylu. Podle názoru Nejvyššího správního soudu volba jazyka řízení automaticky nevylučuje možnost účastníka řízení prokázat svá tvrzení

v jiném jazyce, než je zvolený jazyk řízení, příp. český jazyk. V konkrétním případě by žalovaný po stěžovateli požadoval, aby předmětné novinové články z anglického jazyka nejprve opatřil úředním překladem buď do češtiny nebo do jazyka urdu a teprve poté je předal do správního spisu. S přihlédnutím k tomu, že stěžovatel je umístěn v pobytovém středisku v České republice, neovládá český jazyk a jeho finanční i organizační možnosti zajištění úředního překladu jsou značně limitovány, je zřejmé, že uvedeným přístupem žalovaného bylo kráceno právo stěžovatele na tlumočníka ve správním řízení. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je volba určitého jazyka řízení volbou toho jazyka, v němž bude správní orgán s účastníkem komunikovat, což však *a priori* nevylučuje, aby účastník prokázal věrohodnost svých tvrzení i důkazními materiály i v jiném než zvoleném jazyce. Rovněž s reakcí stěžovatele na dotaz, zda uvedené články dokazují pronásledování přímo jeho osoby, kdy stěžovatel odvětil, že uvedené články mají popisovat obecně jednání s ahmadijci v Pákistánu, se žalovaný nevypořádal adekvátně, když uvedeným dokumentům nepřiznal žádnou relevanci. Přitom podle názoru Nejvyššího správního soudu nebylo možné vyloučit, že uvedené dokumenty obsahují informace způsobilé vydat pro stěžovatele příznivější rozhodnutí o mezinárodní ochraně.

Navíc Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žalovaný si neopatřil ani překlad dokumentů předložených stěžovatelem v jazyce urdu, a to opět s poukazem na hospodárnost řízení. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl výše, uvedené dokumenty nebylo možné paušálně odmítnout s odkazem na to, že by pro případ stěžovatele stejně nebyly relevantní, neboť v nich podle tvrzení stěžovatele měly být obsaženy informace o zacházení s náboženskou menšinou ahmadijců v Pákistánu. Byť se uvedené informace neměly týkat přímo osoby stěžovatele, neznamená to, že nemohly žalovanému přinést významná sdělení např. o postavení ahmadijců v Pákistánu, o rozsahu vlivu dominantního náboženského směru na toto náboženské hnutí, o násilných nábožensky motivovaných činech apod. Žalovaný proto pochybil, pokud doložené materiály v jazyce urdu a v anglickém jazyce odmítl s tím, že by k azylovému příběhu stěžovatele ničím nepřispěly a že má dostatek relevantních informací o zemi původu stěžovatele ze zdrojů, které si opatřil vlastními silami. Ustanovení § 22 odst. 1 zákona o azylu totiž podle názoru Nejvyššího správního soudu nezakazuje použít v řízení i jiného jazyka, než je jazyk řízení, pokud by to mělo přispět k spolehlivému zjištění stavu věci. V dané věci se navíc žalovaný nezabýval nejen anglickými dokumenty, nýbrž i dokumenty předloženými stěžovatelem v jazyce, který si zvolil jako jazyk řízení.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost byla podána důvodně, aniž se musel zabývat dalšími stížnostními námitkami. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 6. 2013, č. j. 32 Az 26/2012 - 63, a to ve výrocích I. a II. Výrok III. tohoto rozsudku ponechal Nejvyšší správní soud nedotčený, neboť se jím přiznala odměna ustanovenému zástupci. Pro ponechání výroku rozsudku krajského soudu o přiznání odměny ustanovenému zástupci v platnosti přitom nebylo relevantní, jakým způsobem krajský soud rozhodl ve věci samé ani že toto rozhodnutí bylo v rozhodné části bylo zrušeno.

Jelikož již v řízení před krajským soudem byly dány předpoklady pro zrušení rozhodnutí žalovaného, zrušil Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 2 písm.

a) s. ř. s. i napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2012, č. j. OAM-88/LE-LE05-K03-2011, a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán shora uvedeným právním názorem Nejvyššího správního soudu. V dalším řízení žalovaný opětovně posoudí tvrzení stěžovatele ve vztahu ke konkrétním pro souzenou věc relevantním skutečnostem, uvedeným ve zprávách o situaci v zemi jeho původu, zohlední to, že stěžovatel nemohl nalézt účinnou ochranu u státních orgánů v zemi původu, a vezme v potaz skutečnost, že možnost jeho vnitřního přesídlení je prakticky vyloučena. Žalovaný rovněž opětovně zhodnotí přístup k dokumentům předloženým stěžovatelem, ať již se jedná o listiny v anglickém jazyce nebo v jazyce urdu.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu, rozhodl Nejvyšší správní soud o nákladech řízení o žalobě i o nákladech řízení o kasační stížnosti a vyšel přitom z § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Procesně úspěšnému stěžovateli žádné uplatnitelné náklady řízení nevznikly, žalovaný ve věci úspěch neměl, a proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náklady řízení nepřiznal.

Stěžovateli byl v řízení před krajským soudem ustanoven soudem zástupcem advokát; podle § 35 odst. 8 s. ř. s. zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti. V případě, že byl účastníku řízení soudem ustanoven zástupce, platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny advokáta za řízení o kasační stížnosti byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, a to za jeden úkon právní služby spočívající v sepsání kasační stížnosti ze dne 16. 7. 2013 a za jeden s ním související režijní paušál, tedy ve výši 1 x 3100 Kč a 1 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 3400 Kč. Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 3400 Kč. Jelikož advokát soudu doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna za zastupování o tuto daň. Částka daně pak činí 21 %, tedy 714 Kč. Celkem tedy odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů včetně daně činí 4 114 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto Rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2013

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu